

TÜRK SANAYİ SEKTÖRÜNÜN AB ÇEVRE MEVZUATINA UYUMU

İMMİB AB Mevzuatı'na Uyum Şubesi tarafından hazırlanmıştır.

Temmuz 2012

İÇİNDEKİLER

- 1- Çevre Yönetimi'nde AB Süreci
- 2- Türkiye Avrupa Birliği Çevre Mevzuatı İlişkileri
- 3- REACH Tüzüğü Sanayiye Nasıl Etkiliyor?
- 4- Türkiye REACH Tüzüğü'ne Uyumlu mu?
- 5- CLP Tüzüğü ve Türkiye'de Uyumlaştırma Çalışmaları
- 6- Türkiye Endüstriyel Kazaların Önlenmesinde AB'ye Uyumlu Mu?
- 7- Yeni SEVESO III Direktifi Ne Getiriyor ?
- 8- Atık Mevzuatı ve AB Düzenlemeleri ile Uyumu
- 9- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği
- 10- Türkiye Atıklar Konusundaki AB Mevzuatı İle Ne Kadar Uyumlu?
- 11- Atık Yakma Direktifi Uygulamaları
- 12- AB Büyük Yakma Tesisleri Uygulamaları
- 13- Endüstriyel Emisyonlar Direktifi
- 14- AB'nin Hava Kalitesi Mevzuatı ve Türkiye'nin Mevzuata Uyum Durumu
- 15- Uçucu Organik Bileşikler Direktifi (VOC) ve Türkiye'deki İlgili Düzenlemeler
- 16- Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)

TÜRK SANAYİ SEKTÖRÜNÜN AB MEVZUATINA UYUMU

Avrupa Birliği politikaları içinde çevre sorunları özel bir yer tutmaktadır. Avrupa Birliği Müktesabatı'nın Çevre Başlığı; hem özel sektörde hem de kamu sektöründeki kuruluşları ilgilendiren, aynı zamanda da hem kapsamı hem de yüksek uyum maliyeti nedeni ile zorlayıcı bir sektördür. Bu nedenle; yasal, kurumsal ve finansal açıdan gerekli düzenlemelerin ve planların sistemli bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Topluluğun Çevre Mevzuatı:

- Yatay mevzuat (ÇED, çevresel bilgiye erişim, iklim değişikliği),
- Hava kalitesi,
- Su kalitesi,
- Atık yönetimi,
- Doğa koruma,
- Kimyasallar yönetimi
- Endüstriyel kirlilik kontrolü ve risk yönetimi,
- Gürültü yönetimi başlıklarından oluşmaktadır.

Topluluk Müktesabatına uyum, birçok sektör için önemli yatırımlarda (teknolojik, altyapı yatırımları, işletme maliyetleri ve kurumsal yapılanmada yönetsel değişikliklerden doğan maliyetler) bulunulmasını gerektirecektir.

1- Çevre Yönetimi'nde AB Süreci

Türkiye'de Çevre Yönetiminin en önemli önceliklerinden birini Avrupa Birliği (AB) çevre müktesabatının ulusal çevre mevzuatına aktarılması ve uygulamaların bu doğrultuda geliştirilmesi oluşturmaktadır. Aralık 1999'da gerçekleşen Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'ye resmi olarak aday ülke statüsü verilmiş ve böylece AB müktesabatına uyum süreci başlamıştır.

Çevre faslı tarama toplantıları 2006 yılında tamamlanmış olup, toplantı raporunda yer alan açılış kriterleri kapsamında 69 adet AB mevzuatı için 400 sayfalık Strateji belgesi hazırlanmıştır. Strateji belgesi, atık yönetimi başlığını da kapsayan 9 sektörü içermektedir.

Gümrük Birliği kapsamında kalan 5 AB çevre mevzuatı için uygulama notları hazırlanmıştır. Strateji Belgeleri ve Uygulama Notları'nın Avrupa Komisyonu'na sunulmasından sonra 21 Aralık 2009 tarihinde hükümetler arası Katılım Konferansında Çevre Faslı'nın müzakerelere açılması resmen ilan edilmiştir. Çevre faslının geçici olarak müzakerelere kapatılabilmesi için 6 adet kapanış kriteri belirlenmiştir.

Diğer taraftan Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde yürürlüğe girecek olan yeni yönetmeliklerin uygulanması yüksek maliyetli çevre yatırımları ve altyapı gerektirmektedir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda ilgili kurumların katılımı ile Avrupa Birliği Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES) hazırlanmıştır. UÇES ile 8 alt sektör için yasal durum, kurumsal yapı ve maliyet analizi geliştirilmiştir.

Ulusal Çevre Stratejisi (UÇES) dokümanı Türkiye'nin, AB'ye girişi için bir ön koşul olan, AB Çevre Müktesebatına uyum sağlaması ve mevzuatın etkin bir şekilde uygulanması amacıyla tam uyumun sağlanması için ihtiyaç duyulacak teknik ve kurumsal altyapı, gerçekleştirilmesi zorunlu çevresel iyileştirmeler ve düzenlemelerin neler olacağına ilişkin detaylı bilgileri içermektedir. Bu bilgilerin tam olarak sunulabilmesi için öncelikle ülkenin çevre sorunlarına ilişkin mevcut durumu, mevzuat ve teşkilat yapısı, çevre sorunlarıyla mücadele konusunda bugüne kadar izlenen politika, yapılan harcamalar ile çevre sorunlarıyla mücadelede karşılaşılan sıkıntı ve dar boğazlar tespit edilmiştir. Sonrasında ise Türkiye'nin öncelik verilen çevresel alanlar ile bu alanlardaki amaçlar, hedefler, stratejiler ve bunlarla ilgili yapılacak faaliyetler belirlenmiştir.

Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Avrupa Birliği Müktesebatına uyumun sağlanması için aşağıdaki belirtilen hususların gerçekleştirilmesi için çalışmalar yürütülmektedir:

- **Mevzuat Uyumu:** Ulusal Mevzuatın ve Avrupa Birliği Müktesebatının gerekleri arasında uyumsuzluk giderilecektir.
- **Uygulama:** Avrupa Birliği Müktesebatının uyumlaştırılmasının ardından çevre altyapısı ve sanayi üretiminde çevreye duyarlı modern teknolojilerin kullanılması yolu ile tam uyumlaştırma için adımlar atılacaktır.
Avrupa Birliği Müktesebatının gereklerinin yürürlükte bulunan ulusal yasalara tamamıyla yansıtılmasının yanı sıra, ulusal yasaların yönetilmesi, etkin veya pratik uygulama için yeterli bütçeleri olan uygun kurumsal yapıların oluşturulması ve kanunlara tam uyumun sağlanması amacıyla gerekli kontrol ve cezai müeyyidelerin uygulamaya konulması da sağlanacaktır.
- **Yatırım:** Etkin uygulamanın sağlanması için yatırımların finansmanı dahil olmak üzere tam uyum ile ilgili gerekli önlemler hayata geçirilecektir.

Hem ulusal bütçeden hem de Avrupa Birliği hibe fonlarından desteklenen ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda; mevzuat uyumu, kapasite geliştirme ve altyapı yatırımları için çok sayıda proje yürütülmektedir.

Çevre Faslı'nın üyelik müzakerelerine açılması ve Topluluk Müktesebatına uyum sağlanması çalışmaları ile halkımızın yaşam kalitesinin artırılması yönünde önemli adımlar atılmaya başlanmıştır.

“27 No'lu Çevre Faslı” başlığı kapsamında yer alan Topluluk Müktesebatının üstlenilmesi sürecinde Türkiye, Avrupa Birliği Çevre Müktesebatının tümünün uyumlaştırılmasından ve uygulanmasından sorumludur. Müzakere edilecek tek husus ise uygulama takvimi ve geçiş süreleridir.

2- Türkiye Avrupa Birliği Çevre Mevzuatı İlişkileri

1999 yılı Helsinki Zirvesi'nde Avrupa Birliği'ne adaylığının tescilinden sonra, ilk adım olarak Türkiye ile Avrupa Birliği arasında Katılım Ortaklığı Belgesi (KOB) 8 Kasım 2000 tarihinde kabul edilmiştir. Türkiye'nin kısa ve orta vadede gerçekleştirmesi gereken önceliklerini ve katılım hazırlıklarının koşullarını ortaya koyan KOB'nin ardından Türkiye tarafından

hazırlanan ve 19 Mart 2001 tarihinde AB Müktesabatının Üstlenilmesine İlişkin Ulusal Program kabul edilerek diğer sektörler ile birlikte çevre alanında da uyumlaştırma çalışmalarına başlanmıştır. Katılım Ortaklığı Belgesi çerçevesinde çevre alanında kısa ve orta vadeli öncelikler şu şekilde belirlenmiştir;

Kısa Vade Öncelikler:

- Müktesabatın iç hukuka aktarılması için bir program kabul edilmesi
- Yatırımların finansmanına yönelik, uyumlaştırma maliyeti tahminlerine, kamu ve özel sektörden sağlanacak gerçekçi finansman kaynaklarına dayalı bir plan geliştirilmesi
- Çerçeve mevzuata, çevre alanındaki uluslar arası sözleşmelere ve doğa koruma, su kalitesi, Entegre Kirlilik Önleme – Kontrol ve atık yönetimi konusundaki düzenlemelere ilişkin müktesabatın iç hukuka aktarılmasına ve uygulanmasına bağlanması,
- Çevresel Etki Değerlendirilmesi direktifinin etkili biçimde uygulanması
- Sınır aşan sulara ilişkin işbirliğinin, su çerçeve direktifi ve AT'nun taraf olduğu uluslararası sözleşmelere uygun olarak geliştirilmesine devam edilmesi.

Orta Vade Öncelikler:

- Müktesabatın iç hukuka aktarılmasının tamamlanması ve veri toplama da dahil olmak üzere, çevre korumasının sağlanması için kurumsal, idari ve denetim kapasitesinin güçlendirilmesi.

Çevre başlığı altında yer alan Avrupa Birliği direktifleri, gerek 300'ü bulan sayılarının fazlalığı gerekse kapsamlarının genişliği açısından Avrupa Birliği müktesabatının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Söz konusu direktiflerin, yeni çıkarılacak veya revize edilecek yasa ve yönetmelikler ile Türk Mevzuat Sistemi'ne yansıtılması tam olarak uyumun sağlanması için yeterli olmayacak olup, söz konusu direktiflerin yansıtılmasını müteakip başarılı bir şekilde uygulamaya geçirilmesi de gerekmektedir. Raporumuzda AB ve Türkiye'deki Çevre Müktesabatı kapsamında değinilecek öncelikli mevzuatlar şu şekildedir;

REACH Tüzüğü (Registration, Evaluation, Authorization of Chemicals)
CLP Tüzüğü (Classification Labelling and Packaging of Chemicals)
SEVESO III Direktifi
Atık Direktifleri (Ulusal Mevzuat, Tebliğler, Genelgeler)
Büyük Yakma Tesisleri Direktifi
Uçucu Organik Bileşikler Direktifi (VOC, Volatile Organic Compounds)
Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik (MRV, Measurement, Reporting and Verification of GHG)
Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)
Atmosferi Kirleten Emisyonlar Direktifi
ÇED Direktifi

3- REACH Tüzüğü Sanayiye Nasıl Etkiliyor?

Avrupa Birliğinin kimyasallar politikasını oluşturan 1907/2006/EC sayılı REACH Tüzüğü, AB'deki (+Norveç, Lihtenştayn, İzlanda) kimyasalların kayıt altına alınması, değerlendirilmesi, izne tabi tutulması ve kısıtlanmasına ilişkin getirdiği kurullarla kimyasal maddelerden kaynaklanan risklerin kontrol altına alınarak çevre ve insan sağlığının korunmasını hedeflemektedir.

Ülkemizin AB'ye üyelik süreci ve kimya sektörü ihracatımızın yarısına yakın bir kısmının AB ülkelerine yapıldığı göz önüne alındığında **REACH Tüzüğü ülkemiz kimya sektörünü ve kimyasal maddelerin girdi olarak kullanıldığı karışım ve eşya türü ürün gruplarını kapsamına aldığından boyadan beyaz eşyaya sektörün büyük bir kısmını yakından ilgilendirmektedir.** REACH, AB'ye ihracat yapan firmalarımıza olduğu kadar, ihracata yönelik tedarik hizmeti veren üretici firmalara da kayıt, izin, kısıtlama süreçlerinde sorumluluklar yüklemektedir.

REACH Tüzüğü Avrupa Birliğine (AB) yapılan ihracatlardan söz konusu ülkelerde yerleşik ithalattan sorumlu tüzel kişileri sorumlu tutmakla birlikte AB dışındaki üretici/formülatör firmaların, AB'deki tüm ithalatlarının sorumluluğunu üstlenecek AB'de yerleşik bir gerçek ya da tüzel kişiyi "Tek Temsilci" atamalarını mümkün kılıyor. Bu durum, kayıt dosyası sunumu, izin başvurularında AB'deki ithalatçı yerine "Tek Temsilci" ile çalışmalarını tavsiye edilen AB-dışı firmalara dosya (kayıt, izin, eşya içindeki madde bildirimleri gibi) hazırlığı maliyeti ve Avrupa Kimyasallar Ajansı'na (ECHA) yapılacak başvuru ücretine ek olarak "Tek Temsilci" maliyetini getirmektedir.

3.1- Kayıt

Yılda 1 ton veya üzerinde kendi başlarına, bir karışım ya da normal ve öngörülen koşullar altında tasarlanmış salınım yapan eşya içindeki AB pazarına sunulan kimyasal maddelerin, tehlike özelliklerine ve yıllık ihracat hacmine bağlı olarak tüzüğün yönetiminden sorumlu Avrupa Kimyasallar Ajansı (ECHA) yönetimindeki merkezi bir veri tabanına kayıt ettirilmelerini zorunlu kılıyor.

Söz konusu kayıt dosyalarının içeriğinde, kimyasallara ilişkin GLP standartlarında gerçekleştirilen test sonuçları, maddenin toksikolojik ve ekotoksikolojik etkileri ile taşıdığı riskleri gösteren birtakım ilave bilgiler talep edilmektedir. Buna ek olarak yılda 10 ton veya üzeri miktardaki madde kayıt dosyalarının, ilgili maddenin kullanımı ve/veya üretiminden doğan risklerin değerlendirildiğini ve uygun olarak kontrol edilebildiğini tanımlayan kimyasal güvenlik raporunu (CSR) da içermesi gerekmektedir.

Spesifik mevzuatlar kapsamında düzenlenen ilaç ve tıbbi ürünlerde kullanılan maddeler, su, asal gazlar, glikoz gibi düşük oranda risk taşıyan maddeler, mineraller, doğal gaz, bitki özleri gibi doğada bulunan maddeler, kimyasal yapıları değiştirilmediği sürece kayıt altına alınmaları gerekmemektedir. Kayıt uygulama takvimi, kayıt prosedürü, kayıt dosyasının hazırlanması, geç ön-kayıt, veri paylaşımı, madde bilgileri paylaşım platformu ortak kayıt

dosyasının sunumu, Ajans'a kayıt işlemi yapılacak maddenin tonaj bandına ve firmanın ölçeğine göre değişen kayıt başvuru ücretleri ile ilgili detaylı bilgilere [İMMİB REACH Yardım Masası web sayfasından](#) veya Ajans tarafından yayınlanan Yardım Masamız tarafından Türkçe'ye çevrilen [Kayıt Rehberinden](#) ulaşılabilir.

3.2- Tedarik Zincirinde Bilgi İletimi

REACH Tüzüğü, tek başlarına ya da karışım içinde maddelerin insan ve çevre için güvenli bir şekilde kullanımını tedarik zinciri iletişiminin temel aracı olan [Güvenlik Bilgi Formu](#) (GBF – SDS) ile sağlanmasını öngörüyor. [Üretici](#)/ihracatçı, AB pazarına sunduğu ürünler için REACH Tüzüğü öncesinde yaptığına benzer ilkelerle SDS hazırlayacaktır. Temel fark, SDS'e madde veya karışımın tanımlanan kullanımı için gerektiğinde güvenli kullanım koşullarını açıklayan [maruziyet senaryosu](#)'nun eklenmesidir.

REACH Tüzüğü kapsamında AB'deki müşteriye madde ve karışımların sınıflandırılması, etiketlenmesi ve ambalajlanmasına ilişkin CLP Tüzüğü kurallarını dikkate alan 20 Mayıs 2010 tarihli 453/2010 Sayılı (AB) Komisyon Tüzüğüne göre "tehlikeli" olarak sınıflandırılan madde ve karışımların yanı sıra İzne Tabi Maddeler Listesi'ne (REACH Tüzüğü Ek XIV) dahil edilmesi muhtemel **Aday Liste**'deki PBT(kalıcı, biyobirikimli ve toksik) veya vPvB (çok kalıcı ve çok biyobirikimli) maddeler ve bu maddelerin kullanıldığı karışımlar için tedarik zincirinde E-SDS'lerin temin edilmesi gerekiyor. Güncel SVHC Aday Liste ve ürünün madde, karışım ve eşya olmasına göre tedarik zincirinde SVHC bilgisinin iletiminin yerine getirilmesine ilişkin detaylı bilgiler, [İMMİB REACH Yardım Masası'nın websayfasında](#) yer almaktadır.

Tedarikçi, genişletilmiş güvenlik bilgi formları (E-SDS) ile iletişimlerin gerekmediği durumda bile madde hakkında önemli risk bilgilerini, izne ya da kısıtlamaya tabi olması durumunda uygun risk yönetimini sağlayacak mevcut bilgiyi AB'deki müşteriye sağlamakla yükümlüdür.

AB'ye eşya türü (otomotiv yedek parçası, beyaz eşya, mobilya, ambalaj malzemeleri vb) ürün ihracatı firmaların, ürünleri ağırlıkça % 0.1 konsantrasyonun üzerinde yüksek önem arz eden madde (SVHC) içeriyorsa müşterilerini "eşyanın güvenli kullanımı" hakkında bilgilendirmeleri gerekiyor. Eşya ihracatı yapan firmaların, ürünleri içindeki SVHC içeriğini doğru bir şekilde tespit edebilmeleri AB-dışı tedarik zincirinden gelen bilgilere bağlı olduğundan tedarik zincirinde etkin bir iletişimin sağlanması gerekiyor. Diğer taraftan elektrikli ürünler, otomobil gibi "kompleks eşya"ların karmaşık tedarik zincirine sahip olması SVHC içerik bilgisinin tespit edilmesini güçleştirebilmekte. Nihai ürünlerdeki SVHC yüzdesinin tespit edilmesi için tedarik zinciri iletişime yönelik bilgi sistemleri kullanılmakta, tedarik zincirinden bilgi alınamayan durumlar için son çare olarak teste başvurulmakta.

Aday Liste'nin yılda 2 kez güncellenmesi AB'ye madde, karışım ve eşya türü ürün ihracatı yapan firmaların, Aday Liste'yi takip etmelerini, ürünün AB-dışı tedarik zincirini bilgilendirmelerini ve/veya iletişim araçlarını güncellemelerini gerekli kıyor.

3.3- Eşya içindeki yüksek önem arz eden maddelerin (SVHC) bildirim

AB pazarındaki eşya içerisinde ağırlıkça % 0.1'den fazla derişimde ve 1 ton/yıl'dan daha fazla miktarda bulunan Aday Listesi'ndeki maddeler (SVHC) için Avrupa Kimyasallar Ajansı'na (AKA) bildirim yapılması zorunludur. Aralık 2010'dan önce Aday Listeye alınan maddelerin en geç 1 Haziran 2011'e kadar ve daha sonra Aday Listeye alınan maddelerin ise dahil edildiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde Ajans'a bildirim gerekiyor. Eşya içindeki SVHC bildirimleri, ithal edilen eşyanın tonajı temelinde AB'deki ithalatçı firmalar tarafından yapılabileceği gibi AB'ye eşya ihracatı yapan bir firma, dilerse AB'de yerleşik "Tek Temsilci" atayarak, AB'ye giren toplam eşya ağırlığı temelinde "Tek Temsilci" vasıtasıyla eşya içindeki madde bildirimini yapabilir.

3.4- İzin

Yüksek Önem Arz eden Maddeler (SVHC) aşamalı olarak REACH Tüzüğü Ek XIV'e (İzne tabi maddeler listesi) dahil edilecektir. Ek XIV'e dahil edilen maddelerin, listede belirtilen son kullanım tarihlerinin (sunset date) ardından izin belgesi alınmaksızın AB pazarına sunumu veya kullanımı yasaklanacaktır. REACH Tüzüğü EK XIV(İzne Tabi Maddeler Listesi)'de yer alan maddeleri tek başına ya da karışım içerisinde AB pazarına sunmak isteyen AB-dışı firmaların, EK XIV'de her bir madde için belirtilen son başvuru tarihine kadar (application date) ithalatçı/ Tek Temsilcileri aracılığıyla Avrupa Kimyasallar Ajansı'na izin başvurusunda bulunmaları gerekmektedir. AB-dışında üretilen eşyalar, izin başvurusundan muaf tutulmuştur.

Yıllık ihracat hacminden bağımsız olarak AB pazarında sunulacak maddeler (tek başına veya karışımlar içindeki) için yapılan izin başvuruları maddenin risk yönetim önlemlerini içeren bir Kimyasal Güvenlik Raporu'nu ve olası alternatif madde/ teknolojilerle ilgili bilgileri içermelidir. Alternatif madde/ teknolojilerle ilgili analizler, uygun bir alternatif olduğunu ortaya koyuyorsa, başvuruda bir 'ikame planı' sunulmalı ve uygun alternatif, riskin azaltılması ile teknik ve ekonomik yapılabilirlik açısından değerlendirilmelidir.

Uygun bir alternatif olmadığı ve riskin uygun şekilde kontrol edilebileceğinin gösterilemediği durumlarda sosyo-ekonomik analizin izin başvurusuna dahil edilmesi zorunludur. Maddenin AB pazarındaki her bir kullanımı başına yapılan izin başvuruları ücretlendirmeye tabidir.

İzin, maddenin kullanımına ilişkin bütün risklerin kontrol edildiğinin kanıtlanması durumunda veya risklerin tamamen kontrol edildiğinin kanıtlanamaması durumunda maddenin kullanımının sosyo-ekonomik faydalarının risklerinden daha önemli olduğunun ortaya koyulması ve ikamenin mevcut olmaması durumunda Komisyon tarafından verilir.

3.5- Kısıtlamalar

REACH Tüzüğü insan sağlığına ve çevreye kabul edilemez ve topluluk genelinde risk oluşturan tehlikeli maddelerin tek başlarına, karışımlar ya da eşyalar içinde AB pazarına

sunumunu kısıtlamakta ya da mevcut kısıtlamalarda değişiklikler getirebilmektedir. AB çapında maddelerin imalat, kullanım veya pazara sunumunu sonucunda risklerin yönetimi için bir güvenlik ağı görevini gören kısıtlanmış maddeler tüzüğün Ek XVII’sinde yer alıyor. rn, AB pazarına sunulmadan önce REACH Tüzüğü EK XVII’deki tüm kısıtlama koşullarının takip edilmesi gerekmektedir. Buna ek olarak ürünlerdeki tehlikeli maddelerin kullanımını kısıtlayan diğer AB düzenlemelerinin REACH’den ayrı olarak uygulanmakta olduğu unutulmamalıdır. Örneğin, Genel rn Güvenliği Direktifi (2001/95/EEC), elektrik-elektronik eşyalarda Belirli Tehlikeli Maddelerin Kullanımı Kısıtlayan ürüne zel RoHS Direktifi, 88/378/EEC sayılı Oyuncak Direktifi gibi.

4- Türkiye REACH Tüzüğüne Uyumlu Mu?

REACH Tüzüğü (1907/2006/EC), Türkiye’de henüz yürürlükte bulunmamaktadır. REACH Tüzüğü’nün ülkemizde uyumlaştırılması amacıyla AB Katılım ncesi Mali işbirliği 2008 yılı programlaması (IPA-2008) kapsamında finanse edilen REACH Kimyasallar Projesi, evre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülüyor. Söz konusu proje ile REACH Tüzüğünün lkemizde uygulanabilmesi için gerekli sistemlerin ve kurumsal yapının belirlenmesi, kapasitenin gclendirilmesi, taslak mevzuatın hazırlanması, kayıt/envanter sisteminin geliştirilmesi, REACH Ulusal Yardım Masası’nın oluşturulması ve tüzüğün ülkemizde uygulanmasına yönelik etki analizlerinin yapılmasını amaçlanmıştır. Projenin sonuçlarına göre Tüzüğün ulusal mevzuata aktarımına karar verilecek.

REACH Tüzüğü, AB-dışı ülke konumunda yer almamız nedeniyle ülke içi rtime ve AB-dışı ülkelere yapılan ihracatımızı doğrudan etkilememektedir. Bir başka ifadeyle, iç piyasaya ve nc ülkelere yönelik üretim yapan işletmelerin, Tüzüğün getirdiği koşullara uyum sağlaması gerekmiyor. AB lkelerine (+Norveç, Lihtenştayn, İzlanda) madde, karışım ve eşya türü ürünlerin ihracatlarında REACH Tüzüğü kapsamında kayıt, tedarik zincirinde bilgi iletimi, izin ve kısıtlamalara konu maddelerle ilgili yükümlülüklerin tespit edilerek yerine getirilmesi gerekiyor. Türkiye’de faaliyet gösteren işletmeler, kayıt işlemlerini, İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamuller İhracatçıları Birliği’nin (İKMİB) AB’de kurmuş olduğu Tek Temsilcilik kanalı ile gerçekleştirebiliyorlar.

Türkiye’de piyasaya arz edilen tehlikeli madde ve karışımların insan sağlığı ve evre üzerinde yönetmelikler ile sağlanıyor. Bazı Tehlikeli Maddelerin, Müstahzarların ve Eşyaların retimine, Piyasaya Arzına ve Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar Hakkında Yönetmelik; Kimyasalların Envanteri ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik; Tehlikeli Maddeler ve Müstahzarlara İlişkin Güvenlik Bilgi Formlarının Hazırlanması ve Dağıtılması Hakkında Yönetmelik; Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelik bu kapsamda yer alıyor. Yılda 1 ton ve üzeri miktarda kimyasal madde üreten ve ithal eden tüm üreticilerin ve ithalatçıların, evre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından oluşturulan Kimyasallar Veri Bankası’na bildirim yapma yükümlülüğü bulunuyor. Bu yolla bir envanter oluşturularak, kimyasalların insan sağlığı ve evre üzerindeki olası olumsuz etkilerine karşı etkin koruma ve kontrol sağlanması hedefleniyor.

5- CLP Tüzüğü ve Türkiye’de Uyumlaştırma Çalışmaları

Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanmasına ilişkin EC/1272/2008 sayılı CLP Tüzüğü Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Kararı 30 Aralık 2008 tarihinde yayımlanmış ve 20 Ocak 2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

CLP Tüzüğü kademeli olarak Tehlikeli Maddeler (Dangerous Substances Directive=DSD) (67/548/EEC) ve Tehlikeli Karışımlar (Dangerous Preparations Directive = DPD) (1999/45/EC) direktiflerinin yerine geçecektir.

Yürürlüğe giren CLP Tüzüğü kapsamında; Maddeler (substances) için 1 Aralık 2010 tarihine kadar, Karışımlar (mixtures) için ise 1 Haziran 2015 tarihine kadar geçiş süresi verilmiştir.

AB üyesi ülkelerde faaliyet gösteren, kimyasal madde ve karışım üreten veya ithal eden firmaların, söz konusu madde ve karışımları CLP Tüzüğü usul ve esaslarına göre sınıflandırma, etiketleme ve ambalajlama yükümlülüğü vardır. Bunun yanısıra “Güvenlik Bilgi Formları”ndaki sınıflandırma ve etiketleme bilgilerinin, 1272/2008 sayılı CLP Tüzüğü kapsamında belirlenmiş usul ve esaslar doğrultusunda güncellenmesi” gerekmektedir.

CLP Tüzüğü ile birlikte, AB’de kimyasal madde üretici ve ithalatçılarının, sınıflandırma ve etiketleme bilgilerini Avrupa Kimyasallar Ajansı’na AB’ye gönderdikleri tarihten itibaren 1 ay içerisinde bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır.

Avrupa Birliği dışındaki ülkeler için Sınıflandırma ve Etiketleme bildirim, üretici firmaların hazırladığı bildirim bilgilerini, AB’deki ithalatçılara Ajans’a iletmeleri doğrultusunda sunmaları ya da AB’de yerleşik bir Tek Temsilci aracılığıyla yapma yolu belirlenmiştir.

CLP Tüzüğü için REACH Tüzüğünde izlenen yaptırım yöntemi izlenerek, ihlal durumunda cezaların belirlenmesi AB üye ülkelere bırakılmıştır. CLP Tüzüğü Madde 47’ sine göre, cezalar etkili, orantılı ve caydırıcı olmalıdır.

Türkiye’de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, AB Entegrasyon Sürecinin Desteklenmesi Faaliyetleri (SEI) 2007 programlamasından “ *Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi (CLP) Hakkında 1272/2008/EC sayılı Tüzüğün Türkiye’de Uyumlaştırılması* ” projesi kapsamında çalışmalar yürütülmüş ve CLP Taslak Metni hazırlanmıştır.

Türkiye’deki taslak metinde REACH Tüzüğü’nün ülkemizde henüz uyumlaştırılmamış olması ve CLP Tüzüğü’nde REACH Tüzüğüne yapılan bazı atıfların, CLP Tüzüğü’nün uygulanmasında gerekli olması nedeniyle 4 yeni ek oluşturulmuştur.

Ek-8: Piyasaya Arz Edilmeyen Maddelerin Sınıflandırılma Koşulları

Ek-9: Standart Test Rejimlerinin Uyarlanmasına İlişkin Genel Kurallar

Ek-10: Halkın Erişimine Sunulacak Bilgiler

Ek-11: Zararlılık Değerlendirmeleri Ve Uyumlaştırılmış Sınıflandırma İçin Başvuru Formatı

CLP Tüzüğü yürütücü kuruluşu AB’de Avrupa Kimyasallar Ajansı, Türkiye’de ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak belirlenmiştir. Bakanlık Tüzüğün 2012 yılının sonunda yayımlanacağını, maddeler için 1 Ocak 2014, karışımlar için 1 Haziran 2015 yılından itibaren uygulanacağını belirtmektedir.

6- Türkiye Endüstriyel Kazaların Önlenmesinde AB’ye Uyumlu Mu?

Avrupa Komisyonu 2011 yılı Türkiye ilerleme raporunda Türkiye’nin büyük endüstriyel kazaların kontrolü ile ilgili yönetmeliğin uygulamaya geçirilmesine yönelik olarak, ikincil mevzuat şeklinde, acil durum planları, kamunun bilgilendirilmesi ve bildirimler ile ilgili klavuzların yayımlandığı ve entegre izin sistemine geçilmesi erken aşamada olduğu belirtilmiştir.

Türkiye, AB’nin 96/82 sayılı Tehlikeli Maddeleri İçeren Büyük Endüstriyel Kazaların Zararlarının Kontrolüne İlişkin (96/82/EC) Seveso II Direktifine, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından **18 Ağustos 2010 tarihli ve 27676 sayılı** resmi gazetede yayımlanan yürür lüğe giren **Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik- SEVESO II** ile uyum sağlamıştır.

Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik (SEVESO II) kapsamında, alt ve üst seviyeli kuruluşlar, yönetmeliğin Ek 1, Bölüm 1 ve Bölüm 2’inde verilen tehlikeli maddeler listesindeki eşik değere eşit veya üzerindeki miktarlarda tehlikeli maddelerini, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2004-2006 yılları arasında AB finansmanı ile yürütülen “SEVESO Direktifinin Türkiye’de uyumlaştırılması Projesi “ kapsamında oluşturulan Seveso e-bildirim sistemine girerek bildirim yükümlülüklerini yerine getirmiş bulunmaktadır. Buna ek olarak Seveso II Direktifi için henüz onay aşamasındaki Uygulama Kapasitesi Projesi’nin (IPA-2009) 2012 yılı 4. çeyrekte başlaması öngörülmüştür.

Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik (SEVESO II) kapsamında, alt ve üst seviyeli kuruluşlar ve yükümlülükleri farklılık göstermekte olup, 18 Ağustos 2012’e kadar **Alt Seviyeli Kuruluşlar Büyük Kaza Önleme Politika Belgesini, Üst Seviyeli Kuruluşlar da Güvenlik Raporu ve Dahili Acil Durum Planını** hazırlamak durumundadır.

7- Yeni SEVESO III Direktifi Ne Getiriyor ?

Avrupa Birliği’nde 27 Haziran 2012 tarihinde kabul edilen yeni SEVESO III Direktifi, 1996 yılında kabul edilen “Tehlikeli Maddelerle İlgili Büyük Kaza Risklerinin Kontrolüne İlişkin Konsey Direktifi’ni (96/82/EC Sayılı Seveso II Direktifi) 1 Haziran 2015 tarihinden sonra yürürlükten kaldıracaktır. Yeni direktif kapsamında Avrupa’daki hali hazırda mevcut 10 000 kuruluşun yer aldığı mevcut direktifin kapsamına girecek olan kuruluşların sayısında artış beklenmiyor. 27 Haziran 2012 tarihinde kabul edilen yeni Direktif kapsamında aşağıdaki hususlarda değişiklikler ve iyileştirmelerin gerçekleştirilmesi ön görülmüştür:

- Söz konusu direktif kapsamındaki tehlikeli maddelerin yer aldığı Ek 1'in, Maddelerin ve Karışımlarının Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi ile ilgili AB Tüzüğüne uyumlu hale getirilmesi;
- Büyük kazaların kontrolü ve alınacak önlemlerle ilgili halkın bilgilendirilmesi,
- Bilgiye ulaşımı ve halkın karar alma süreçlerinde yer alması hususlarının iyileştirilmesi,
- Etkili bir uygulaması için denetimlere yönelik sıkı standartlar getirilmesi, direktifin Etkili bir şekilde uygulanması ve icra edilmesi için denetimlere yönelik sıkı standartlar getirilmesi planlanmıştır.

8- Atık Mevzuatı ve AB Düzenlemeleri İle Uyumu

AB'de atık yönetimi konusunda, 18 adet direktif mevcuttur ve önemli bir kısmı ulusal atık mevzuatımızla uyumlaştırılmıştır. Ana başlıklar şunlardır.

- Çerçeve mevzuat,
- Atık türüne göre yönetim,
- İşletme ve bertaraf,
- Taşıma

Çevre faslı kapsamında atık yönetimi konusunda yerine getirilmesi gereken konular ise özetle;

- Entegre atık yönetim planlarının hazırlanması ve uygulanması
- Kaynağında ayrı toplama ve geri dönüşüme öncelik verilmesi
- Düzenli depolamaya gidecek organik madde miktarının giderek azaltılması
- Düzensiz depolama sahaları rehabilitasyonu
- Tehlikeli atık yönetiminde atık azaltma ve geri kazanımı esas alan, kayıt ve takibe imkân veren bir **atık yönetim sisteminin** kurulmasıdır.

Diğer taraftan atık yönetimi için, uygulamayı içeren tam uyumun sağlanması için gerekli yatırım maliyeti 9,56 Milyar Avro'dur ki bu miktar tüm çevre faslı yatırım maliyetinin %16.31'ini kapsamaktadır. Söz konusu maliyet, atığın bertarafı ve geri kazanımı için gerekli olan entegre atık bertaraf tesisleri ve ara depolamalar için gerekli yatırım maliyeti olup, teknoloji adaptasyonu maliyetini kapsamamaktadır.

Avrupa Birliği'nde atıklar 75/442/EEC sayılı Atık Çerçeve Direktifi, 2008/98/EC sayılı Atıklara İlişkin Direktif, 2000/532/EC sayılı Atık Listesinin Oluşturulmasına İlişkin Karar ile yürütülmektedir.

Türkiye'de ise atık yönetimi yedi ana başlık altında yürütülmektedir. Bunlar "Ambalaj Atıkları Yönetimi", "Atık Yağların, PCB ve PCT'lerin Yönetimi", "Belediye Atıkları Yönetimi", "Maden Atıkları ve Tehlikesiz Atıkların Yönetimi", "Özel Atıkların Yönetimi", "Sağlık Kuruluşları Atıklarının Yönetimi", "Tehlikeli Atık Yönetimi"dir.

Bu kapsamda Türkiye'deki tebliğler şunlardır;

- Tanker Temizleme Tesisleri Tebliği (2009)

- Pil ve Akümülatörlerin İthalat Denetimlerine Dair Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği (2012/15)
- Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği (2011)
- Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalatına Dair DTS Tebliği (2012/3)
- Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Metal Hurdalara İlişkin DTS Tebliği (2012/23)

Şekil 1: Atık Yönetimine İlişkin Ulusal Mevzuat

9- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED); belirli bir proje veya gelişmenin, çevre üzerindeki önemli etkilerinin belirlendiği bir süreçtir. ÇED'in amacı; ekonomik ve sosyal gelişmeye engel olmaksızın, çevre değerlerini ekonomik politikalar karşısında korumak, planlanan bir faaliyetin yol açabileceği bütün olumsuz çevresel etkilerin önceden tespit edilip, gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamaktır.

Türkiye'de 1993 yılından bugüne etkin olarak uygulanan ÇED değerlendirme, çevre izni/çevre izin ve lisansları ile işyeri açma ruhsatlarının alınmasında son derece önemlidir.

Çevresel etki değerlendirme yönetmeliği Ek-1 listesinde yer alan veya Ek-2 listesinde yer alıp çevresel etki değerlendirme gereklidir kararı verilen faaliyetler ÇED yönetmeliğinin Ek-3'ünde yer alan formata göre Bakanlıkça yetkilendirilmiş kuruluşlara ÇED raporu hazırlamakla yükümlüdür.

Çevresel etki değerlendirme yönetmeliği Ek-2 listesinde yer alan faaliyetler ise bulunduğu ile göre o ilin Valiliğine yada Bakanlığa Ek-4'de yer alan formata göre proje tanıtım dosyası hazırlamak ve sunmakla yükümlüdürler.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.

Son değişikliği 30/06/2011 tarihinde yapılan ÇED Yönetmeliği, AB Mevzuatı ile büyük ölçüde paralellik göstermektedir ancak sınır ötesi istişareler yapılmasına yönelik usullerde henüz tam uyum ve uygulamada etkinlik sağlanmış bulunmamaktadır.

10- Türkiye Atıklar Konusundaki AB Mevzuatı İle Ne Kadar Uyumlu?

Türkiye, 2008 yılında yayınlanan Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin yönetmelik ile, AB'nin Atık Çerçeve Direktifi'ne büyük ölçüde uyumlu hale gelmiştir, ilgili yönetmeliklerle de tehlikeli ve tehlikesiz atıklar kategorisine giren tüm atıkları AB ile uyumlu bir şekilde listelemektedir.

Diğer taraftan Avrupa Birliği üyelik sürecinde Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı uygulamada benzerlik gösteren ve birbirini tamamlayan yönetmeliklerin birleştirilmesi politikası çerçevesinde, 2002/95/EC sayılı RoHS Direktifi ile 2002/96/EC sayılı WEEE Direktifi'nin tek bir yönetmelik olarak yayımlanması kararı kapsamında 22/05/2012 tarihinde 28300 sayılı Resmi Gazete'de "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği"ni yayımlamıştır.

Elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminden nihai bertarafına kadar çevre ve insan sağlığının korunması, elektrikli ve elektronik atıkların oluşumunun ve bertaraf edilecek atık miktarının azaltılması için yeniden kullanım, geri dönüşüm, geri kazanım yöntemleri ve hedefleri ile ithalat, ihracat ve transit geçişlere ilişkin hukuki ve teknik esasları düzenlemek amacıyla

yayımlanan yönetmelik kapsamında AEEE yönetim planı hazırlama, teminat verme ve koordinasyon merkezinin oluşturulması yükümlülükleri 22/05/2013 tarihinde başlayacaktır.

Diğer taraftan Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde yürürlüğe girecek olan “Maden Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” ve “Atıkların Taşınımı Yönetmeliği” çalışmaları devam etmektedir.

11- Atık Yakma Direktifi Uygulamaları

Atık Yakma Direktifi Avrupa Birliği'nde atıkların yalnız ya da diğer yakıtlarla birlikte yakılmasının çevre üzerinde yaratabileceği olumsuz etkileri, özellikle hava, toprak, yüzey suları ve yeraltı emisyonları sonucu oluşan kirliliği ve insan sağlığı için ortaya çıkabilecek riskleri uygulanabilir yöntemlerle önlemek veya sınırlandırmak üzere 2000 yılında yayımlanmıştır.

Türkiye'de ise AB'ye tam üyelik doğrultusunda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 06/10/2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmi Gazete'de “Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik” yayımlanarak, AB Atık Yakma Direktifi ulusal mevzuata uyumlaştırılmıştır. Yönetmelik mevcut ve yeni kurulacak yakma ve birlikte yakma tesisleri için hava ve atıksu değerleri ile ilgili limitler getirecek, mevcut tesislerin en geç 31/12/2012 tarihine kadar bu yönetmelikte yer alan şartları sağlayacak şekilde tedbir almalarının gerektirecektir. Türkiye'de bu yönetmelik kapsamında atık bertarafı ya da geri kazanımı gerçekleştiren lisanslı 38 adet tesis (29 Çimento, 3 Kireç, 2 Metal, 3 Yakma, 1 Gazlaştırma tesisi) bulunmaktadır.

Avrupa Birliği ülkelerinde toplanan atıkların %5,4'ünün yakma ile bertaraf edilmekte, Türkiye'de ise bu rakam %0,4 civarındadır.

Yakma tesisleri için yer seçimi izni “Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmeliği”nin Madde 6'sında belirtildiği şekilde Mahalli Çevre Kurulu kararı ve Bakanlığın uygun görüşü ile mülki idare amirliğinden alınmaktadır. Lisanslar ise atıkların yakılmasına ilişkin yönetmeliğin Madde 7'sinde belirtildiği üzere Bakanlıktan alınmaktadır.

12- AB Büyük Yakma Tesisleri Uygulamaları

Büyük Yakma Tesisleri Direktifi kullanılan yakıt türüne (katı, sıvı, gaz) bakılmaksızın, termal girdisi 50MW ve üzerinde olan yakma tesislerinden kaynaklanan toz (PM), SO₂, NO_x emisyonlarına sınır değerler getiren düzenleme, insan sağlığına ve ekosisteme zarar verilmesini önlemeyi amaçlamaktadır.

Bahse konu Direktif 2002 yılından önce izin almış ve Kasım 2003'ten önce faaliyete geçmiş olan yakma tesislerine ve 2002 yılı sonrasında izin almış tesislere uygulanacak farklı sınır değerler getirmektedir. Üye ülkeler “ulusal emisyon sınırı indirim planı” hazırlamak ve Avrupa Komisyonuna sunmakla yükümlüdür.

Türkiye'de ilgili AB düzenlemesine uyum sağlamak amacıyla 08/06/2012 tarihinde “Büyük Yakma Tesisleri Yönetmeliği” yayımlanmıştır. Bahse konu yönetmelikle amaçlanan enerji üretim tesislerinin faaliyeti sonucu atmosfere yayılan ısı, duman, toz, gaz, buhar ve aerosol halindeki emisyonları kontrol altına almak; insanı ve çevresini hava alıcı ortamındaki

kirlenmelerden doğacak tehlikelerden korumak; hava kirlenmeleri sebebiyle çevrede ortaya çıkan umuma ve komşuluk münasebetlerine önemli zararlar veren olumsuz etkileri gidermek ve bu etkilerin ortaya çıkmamasını sağlamak için gerekli usul ve esasları belirlemektir.

13- Endüstriyel Emisyonlar Direktifi

Endüstriyel Emisyonlar Direktifi (Industrial Emissions Directive)2010/75/EU (Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Direktifi- Integrated Pollution Prevention and Control Directive) (Recast) 24 Kasım 2010 tarihinde Avrupa Birliği Komisyonu tarafından yayınlanmıştır.

Endüstriyel Emisyonlar Direktifi ile;

- IPPC - Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Direktifi (2008/01/EC) ile 6 sektörel Direktif
- Büyük Yakma Tesisleri Direktifi (2001/80/EC) (LCP)
- Atık Yakma Direktifi (2000/76/EC)(WID)
- VOC Çözücü Emisyonları Direktifi (1999/13/EC)(SED)
- 3 TiO₂ Direktifi (78/176, 82/883, 92/112) (atık, deşarj ve hava emisyonları) yeniden şekillendirilerek tek direktif haline getirilmiştir.

Endüstriyel Emisyonlar Direktifi ile getirilen yenilikler:

- IPPC gereklilikleri ile sektörel gereklilikler arasında örtüşen maddeler açıklığa kavuşturulmuş; mevcut mevzuatta yer alan tutarsızlıklar giderilmiş ve oluşturulan yasal çerçeve ile kurumsal iş yükü azaltılmıştır.
- Büyük yakma tesisleri için mevcut en iyi teknikler bazında yeni minimum emisyon limit değerleri getirilmiştir.
- Mevcut en iyi teknikler bazında izin gereklilikleri ve referans dokümanların rolü geliştirilmiştir.
- İzin gözden geçirme gereklilikleri güçlendirilmiştir.
- Denetim maddeleri güçlendirilmiştir.
- Raporlama uyumluluğu gereklilikleri güçlendirilmiştir.
- Yeni faaliyetler eklenerek kapsam geliştirilmiştir.

Bu kapsamda; Endüstriyel Emisyonlar Direktifi ile;

- Mevcut en iyi teknikler (BAT) ve referans dokümanlarının (BREFs)rolü güçlendirilmiştir. İzin koşullarında BAT temelli emisyon limit değerlerinin bir şart olarak getirilmesi ve bu kapsamda referans dokümanların kullanılması etkin hale getirilmiştir.
- Büyük yakma tesisleri için BAT temelli yeni minimum emisyon limit değerlerinin getirilmesi, esneklikler ve derogasyonların sağlanması gibi hususlar detaylandırılmıştır.

- Denetim gerekliliklerinde büyük adımlar atılmış; izin koşulları yeniden gözden geçirilerek BREF’lerle entegrasyonu sağlanmış ve raporlama uyumluluğu konularında çoğu madde güçlendirilmiştir.
- Toprak ve yeraltı suyu konularında kapsam ve maddeler geliştirilmiştir.

Ülkemizin Müzakere Süreci Ve Uygulama Takvimi:	
IPPC, IED & Entegre İzin Uyumlaştırma (Sanayi işletmeleri için Avrupa Birliğinde uygulanan entegre izin sistemin Türkiye’de uygulanmasına esas mevzuatın oluşturulması)	2012
Entegre izin sistemine geçiş	2015
Türkiye’de entegre izin sisteminin tam uygulanması	2018

Hali hazırda, Endüstriyel Emisyonlar Direktifinin Türk yasal mevzuatına uyarlanması için Ülkemizde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın faydalanıcı olduğu Eşleştirme Projesi yürütülmektedir. Proje kapsamında 8 Haziran 2012 Cuma Günü TOBB Ankara da yapılan bilgilendirme toplantısında;

- IPPC İzni ile Bakanlık tarafından verilen tüm çevre izin ve lisans uygulamalarının Entegre edilmesi yani işletmelerden kaynaklanan kirliliğin bir alıcı ortamdan başka bir alıcı ortama yani hava alıcı ortamından su veya toprak alıcı ortamına taşınmadan en aza indirilmesi ve önlenmesinin öngörüldüğü,
- IPPC Direktifinin uyumlaştırma maliyetinin 14 milyon EURO olduğu, bu maliyetin IPPC Kapsamına giren proseslerde Mevcut En İyi Tekniklere göre yapılacak iyileştirme maliyeti olduğu (AB Çevre Faslı Açılış Kriterinin” karşılanmasına yönelik hazırlanan Kapsamlı strateji Belgesinde yer aldığı üzere)
- Ülkemizde yaklaşık 4500 IPPC kapsamına giren İşletme olduğu,
- Uyuma ilişkin Taslak yönetmeliğin 2012 Temmuz ayında yayımlanacağı,
- Yönetmelik ile Mevcut Çevre izin Lisans Prosedürüne tabi işletmeler listesi ile Entegre Çevre İzni kapsamında yer alacak işletmeler listesinin tek liste haline getirilerek, bu kapsamdaki işletme/faaliyetler için izin prosedürünün birleştirileceği
- Ayrıca yönetmelik ile yeni tesislerin, tesisin inşasına başlamadan önce (ÇED 11 Madde kapsamında) ayrıca Entegre Çevre İzni için başvuru yapmasının öngörüldüğü,
- Proje kapsamında İşletmeler için başvuru kılavuzu ve sektör kılavuzlarının yani BREF’lerin ülkemizdeki 4 sektöre adaptasyonun yapılacağı,
- Yürütülen projeye eş zamanlı yürütülen teknik yardım projesi ile ülkemizde Entegre çevre iznine tabi tesis envanterinin oluşturulmasının (Haziran –Temmuz 2012) öngörüldüğü hususları dile getirilmiştir.

EKÖK Direktifi uyum çalışmaları kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hava Yönetimi Daire Başkanlığı altında Entegre Kirlilik Önleme Şube Müdürlüğü yapılandırılmıştır. Bakanlık Entegre Kirlilik Önleme Kontrol (EKÖK) direktifinin iç mevzuata kazandırılarak

uygulanması amacıyla “Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Direktifinin (IPPC-2008/01/EC) Türkiye’de Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi”ni 2008 yılında önermiş, ihale aşamasındadır. Nisan 2012 tarihinde başlaması beklenmektedir. Proje kapsamında;

- Entegre izin sürecinde ilgili tüm paydaşlarda farkındalığın arttırılmasına yönelik olarak bilişim sistemlerinin kullanılması,
- IPPC mevzuatının oluşturulması ve müzakerelerde ülke koşullarına uygun geçiş süreleri alınabilmesi için IPPC tesis envanterinin oluşturulması,
- Uyumlaştırılacak olan mevzuatın düzenleyici etki analizi çalışmalarının yapılması,
- Eğitimcilerin eğitimi çalışmaları düzenlenecektir.

14- AB’nin Hava Kalitesi Mevzuatı ve Türkiye’nin Mevzuata Uyum Durumu

Hava kirliliğinin kontrolüne yönelik AB mevzuatı 29 hukuksal belgeye dayanmaktadır. Bu belgeler, bir çekirdek mevzuat, 16 direktif, 7 karar metni ve 6 tüzüğü kapsamaktadır. Konu itibarıyla sınıflandırmak gerekirse 5 başlık altında toplanabilir:

- Ortam havası
- Yakıt kalitesi
- Otomobil egzozları ve tipi için onay
- Sera gazları ve bu gazların ticari şeması
- Uçucu Organik Bileşikler (VOC) salınımı.

Avrupa Birliği’nin hava kalitesi mevzuatı, havadaki belirli kirleticilerin seviyelerinin sınırlandırılmasına yöneliktir. Böylece sürdürülebilir bir hava kalitesi düzeyine ulaşılmasını hedeflemektedir. Bu kapsamda, belirli tehlikeli maddelerin kısıtlanması, sera gazı izleme mekanizmaları ve emisyon ticaret sistemi; otomotiv sektörü ve yakıtlardan kaynaklanan kirleticilerin ve organik çözücü bileşen salınımlarının azaltılması gibi bir dizi düzenlemeyi içermektedir.

Avrupa Birliği’nde hava kalitesi yönetimi; **96/62/EC sayılı Hava kalitesi Çerçeve Direktifi** ve dört yan direktif ile (99/30/EC, 2000/69/EC, 2002/3/EC ve 2004/107/EC sayılı) sağlanmaktadır. Hava kalitesi Çerçeve Direktifi, uzun vadeli hava kalitesi hedefleri koyarak AB bütününde genel bir strateji oluşturmaktadır.

Tüm AB’de düzenli olarak yönetilecek 13 hava kirleticisi belirlenmiştir (SO₂, NO₂, Partikül madde (PM₁₀, PM_{2.5}), Pb, O₃, benzen, CO, PAH, Cd, As, Ni, Hg). Direktif, kirletici düzeyinin sınır değerleri aştığı bölgeler için (eylem planları çerçevesinde) hava kalitesi planları oluşturulması ve ek önlemler alınmasını şart koşmaktadır. Gerekli durumlarda, sınır değerlerin aşılmasına katkı sağlayan trafiğin, inşaat çalışmalarının, endüstriyel tesislerin faaliyetlerinin kontrolü ve askıya alınması gibi önleyici önlemlerin alınmasına olanak tanımaktadır. Sülfür dioksit (SO₂), nitrojen oksit (No_x), amonyak (NH₃) ve organik çözücü

bileşenleri (VOC) kapsayan düzenlemeler, bu kirleticilerin ortaya çıkmasına neden olan endüstrileri de yakından ilgilendirmektedir.

Direktif kapsamında yer alan kirleticilerin havadaki konsantrasyonu hakkında, kamuoyununun düzenli bilgilendirilmesi, yıllık raporlar yayımlanması ve mevzuat hükümlerinin ihlali halinde etkin cezalar uygulamaları gerekmektedir. Düzenlemenin ekinde, asitleşme, ötrofikasyon ve yer seviyesi ozon kirliliğinin azaltılması için her Üye Ülkenin, uymakla yükümlü olduğu yıllık emisyon üst sınır değerleri yer almaktadır.

Hava kalitesi ile ilgili mevzuat aşağıdaki şemada gösterilmiştir:

Şekil 2: Hava Kalitesi Mevzuatı

Türkiye’de 2008 yılına kadar hava kalitesi ile ilgili mevzuat, 2.11.1986 tarih ve 19269 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği (HKKY) idi. AB mevzuatına uyum doğrultusunda, 96/62/EC Hava Kalitesi Çerçeve Direktifi ve Kardeş Direktiflerinin (99/30/EC, 2000/69/EC, 2002/3/EC ve 2004/107/EC) paralelinde hazırlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi (HKDY) Yönetmeliği 06.06.2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi ve önceki yönetmeliğin yerini aldı. Böylece Türkiye, hava kalitesi yönetimi anlamında, AB düzenlemelerine uyum sağlamış bulunmaktadır. Bu Yönetmelikte, AB’nin hava kalitesi mevzuatında tanımlanan kirleticiler için kademeli uygulama takvimleri belirlenmiştir.

AB ile uyumlu bu mevzuat doğrultusunda, hava kirliliğine neden olan kaynaklarda (ısınma, sanayi, trafik) gerekli önlemlerin alınarak hava kalitesinin korunması kapsamında Çevre ve Orman Bakanlığı’nca (şu anda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği ve Egzoz Gazı Emisyonu Kontrolü Yönetmeliği çıkarılmıştır. Ayrıca trafikte seyreden taşıtlarda kullanılan yakıtlar için Benzin ve Motorin Kalitesi Yönetmeliği yayımlanmıştır.

- [Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği](#)
- [Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği](#)
- [Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği](#)
- [Isınmadan Kaynak. Hava Kir.Kont.Yönet. Değ. Yapıl. Dair Yön.](#)
- [Egzoz Gazı Emisyonu Kontrolü Yönetmeliği](#)
- [Kokuya Sebep Olan Emisyonların Kontrolü Yönetmeliği](#)

HKDY uygulama takvimi kapsamında, 2014 yılında Avrupa Birliği hava kalitesi limit değerlerine uyum sürecinin başlatılması öngörülmektedir. 81 ili kapsayan bir Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı ve 2010-2013 dönemi kapsayan bir “[Temiz Hava Eylem Planı](#)” oluşturulmuştur.

Türkiye, 2008/50/EC sayılı Çerçeve Direktife tam uyum sağlayamamıştır. Mevzuatın tam olarak uyumlaştırılması için HKDYY’nin revizyonunu içeren taslak bir yönetmelik hazırlanmıştır. AB mevzuatı kapsamında yer alan kirleticiler için belirlenen limit değerlere tam uyumun ise, en erken 2024 yılında sağlanması beklenmektedir. 2001/81/EC sayılı, Atmosferi kirleten belirli maddeler için ulusal emisyon tavan değerlerine ilişkin Direktif’in Türk mevzuatına aktarımının ise 2012 yılında gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

AB müktesebatı	Uyum	Uygulama
96/62/EC (hava kalitesi)	2008	2014-2024
2008/50/EC (clean air for Europe)	2012?	
97/101/EC (bilgi değişim kararı)	2003	2014
2001/81/EC (emisyon tavanları)	2012	Proje ile belirlenecek
94/63/EC (VOC-yakıt depolama)	2012	2015
98/70/EC (yakıt kalitesi)	2009	2012
99/32/EC (yakıt kalitesi)	2009	2012
1999/94/EC (CO2 emisyonu)	2003	2009
CLTP - Protokoller		üyelikle

Tablo 1 : Türkiye'nin hava kalitesi yönetimi açısından AB'ye uyum takvimi

15- Uçucu Organik Bileşikler Direktifi (VOC) ve Türkiye’deki İlgili Düzenlemeler

Avrupa Birliği’nde uçucu organik bileşikler **1999/13/EC** sayılı Direktif ile yürütülmektedir. Bahse konu direktif bileşikler için emisyon sınır değerleri belirlemekte, uçucu organik bileşiklerin kullanıldığı tesislere bazı yükümlülükler getirmektedir.

1999/13/EC sayılı Direktif'te VOC'ler; 293,15 Kelvin sıcaklığında, 0,01kPa ve ya daha yüksek buhar basıncına sahip organik maddeler olarak tanımlanmıştır. Uçucu organik bileşiklere propan, benzen, kloroform, etanol verilebilir.

Bu direktif belirli sanayi tesislerinden kaynaklanan uçucu organik bileşiklerin, insan sağlığı için muhtemel riskleri nedeni ile temel olarak havadaki, çevredeki emisyonlarının doğrudan ve dolaylı etkilerini, uygulanacak olan önlemler ve usulleri yerine getirerek engellenmesi veya azaltılması amaçlanmaktadır.

Türkiye'de uçucu organik bileşikler hakkında ilk düzenleme 1986 yılında yürürlüğe giren Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği (HKKY) olup, bu yönetmelik ile havaya salınan organik gaz ve buhar emisyonlarına sınırlama getirilmiş ve bu yönetmelikte yer alan faaliyetleri gösteren tesisler emisyon iznine tabi tutulmuştur.

2004 yılında yayımlanan Endüstriyel Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği ile HKKY'de görülen eksiklikler giderilmiş ve çözücü kullanılan ve VOC emisyonlarına neden olan tesislerin kapsamı genişletilmiştir.

3 Temmuz 2009 tarih ve 27277 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği (SKHKKY) "İnsan ve çevresinin hava alıcı ortamdaki kirlenmelerden doğacak tehlikelerden koruması" amacıyla tesislerden kaynaklanan emisyonlar ve hava kalitesi sınır değerleri belirlenmiştir. SKHKKY Ek 1'de yer alan organik gaz ve buhar emisyonları sınır değerleri ise 16/06/2012 tarihinde 28325 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişikliklerle güncellenmiştir.

Ülkemizin AB uyum sürecinde çevre alt yapı ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla 2005 yılında "**Yüksek Maliyetli Çevre Yatırımlarının Planlanması, ENVEST 2005**" projesi yapılmıştır. Bu çalışmada ülkemizde faaliyet gösteren ve direktif kapsamına giren tesis/sektör temsilcileri ile birlikte, diğer ülkelerin birim maliyetlerinin kullanıldığı yaklaşım dikkate alındığında **99/13 direktifinin maliyeti yaklaşık 700 Milyon avro** olarak bulunmuştur.

AB çevre mevzuatı kapsamında yer alan 2004/42/EC ve 1999/13/EC sayılı direktiflerin uyumlaştırılması ve uygulamasına yönelik olarak VOC direktifi kapsamında yer alan sektörleri bilgilendirmek amacıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2007 ve 2008 yıllarında çeşitli seminer ve toplantılar gerçekleştirilmiştir.

Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) Programı'nın "Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma" kapsamında, Bakanlık tarafından "Çevre Alanında Kapasite Geliştirme Projesi" çerçevesinde Boya Sektörü "Sektörel Etki Analizi" Boğaziçi Üniversitesi tarafından yapılmaktadır.

1999/13/EC sayılı "Belirli faaliyet ve işletmelerde organik çözücü kullanılmasından kaynaklanan uçucu organik bileşik emisyonlarının kontrolüne" ve 2004/42/EC sayılı "Belirli boya, vernik oto boya ürünlerinde kullanılan organik çözücülerden kaynaklanan uçucu

organik bileşiklerin emisyonlarının kontrolüne” ilişkin direktiflerin 2013 yılında uyumlaştırılması ve 2015 yılında uygulanması ön görülmektedir.

16- EMİSYON TİCARET SİSTEMİ, MRV

İklimdeki değişimlerin gözle görünür hale gelmesi ve bu değişimlerin insan kaynaklı faaliyetler sonucu ortaya çıktığını destekleyen bilimsel çalışmaların artması sonucunda ülkeler 1992 yılında Rio Dünya Zirvesi olarak anılan toplantıda bir araya gelip Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesini hazırlamışlardır. 1997 yılında Sözleşme'nin Kyoto Protokolü hazırlanmış ve Sözleşme'nin Ek-1 listesinde bulunan ülkelere sayısal sera gazı azaltım yükümlülükleri vererek 2005 yılında yürürlüğe girmiştir.

Türkiye; Protokolün ilk yükümlülük döneminde (2008–2012) sayısallaştırılmış sera gazı salım azaltım yükümlülüğü almadığı için bu mekanizmadan yararlanamamaktadır. Kyoto Protokolü altında yürüyen bu mekanizmalardan bağımsız olarak yürüyen, Gönüllü Karbon Pazarı ülkemizde 2012 yılına kadar uygulanabilen tek seçenektir.

Kyoto Protokolü, Tarafların emisyon sınırlama veya azaltım yükümlülüklerini yerine getirmelerini kolaylaştırmak üzere ulusal önlemlerini destekleyici nitelikte esneklik mekanizmalarını oluşturmuştur. Bu mekanizmalar, Emisyon Ticareti (Emission Trade), Temiz Kalkınma Mekanizması (Clean Development Mechanism) ve Ortak Yürütme (Joint Implementation)'den meydana gelmektedir.

Piyasa temelli esneklik mekanizması olan Emisyon Ticaret Sistemi (ETS), Kyoto Protokolü altında sayısallaştırılmış emisyon azaltım yükümlülüğü alan ülkelere emisyon hedeflerini gerçekleştirmelerinde kolaylık sunmaktadır. Protokol'e taraf ülkeler arasında gerçekleştirilen emisyon ticaret sistemi, emisyon azaltım yükümlülüğüne göre daha fazla azaltım sağlayan taraf ülkenin ilave azaltımlarını başka ülkeye satma hakkını sağlar. Bunun yanı sıra, bölgesel ve ülke çaplı geliştirilen ETS'ler de bulunmaktadır.

Sistem, 25 Ekim 2003'de yayımlanan 2003/87/EC no'lu AB Direktifi esas alınarak kurulmuştur. 2005 yılında uygulanmaya başlayan sistemde her emisyon salınımıcıya atanan AB emisyon tahsislerinin (EUA) miktarı üye ülkeler tarafından hazırlanan ve Avrupa Komisyonu tarafından onaylanan Ulusal Tahsis Planlarında belirlenmiştir.

Sistem dört ana prensip esasında çalışmaktadır:

- ‘Sınırla ve pazarla’ sistemi (cap-and-trade)
- İlgili sektörlerden katılımın zorunluluğu
- Güçlü uyum çerçevesi
- Kyoto Protokolü kapsamında tarafların emisyon sınırlama veya azaltım yükümlülüklerini kolaylaştırmaları amacıyla ulusal düzenlemeleri destekleyici mekanizmalar:

Emisyon Ticareti (Emission Trade - ET), Temiz Kalkınma Mekanizması (Clean Development Mechanism - CDM) ve Ortak Yürütme (Joint Implementation - JI). ETS içinde, Yönerge tarafından belirlenen tesisler (genelde enerji santralleri, büyük yakma tesisleri, petrol rafinerileri, kok fırınları, demir-çelik fabrikaları, çimento fabrikaları gibi yüksek karbondioksit yayan tesisler) için azami emisyon salınım izinleri verilir. Üye ülkeler için belirlenmiş izinler yıllık olarak Avrupa Komisyonu tarafından belirlenir. Üye ülkeler de ülke içindeki tesislere ücretsiz salınım hakkı vermektedir. Sistemin özünü oluşturan kısımda ise, yıl sonunda bu izinleri aşmayan tesisler, sınırları aşan tesislere artakalan miktarları satabilmektedir. Fiyatlandırma, o yıldaki arz ve talebe göre değişmektedir.

Salınım izinleri birkaç uygulama dönemine ayrılmıştır:

- 2005-2007: Birinci faz ‘öğrenme dönemi’
- 2008-2012: İkinci faz - Kyoto Protokolü’nün ilk evresi kapsamında daha sıkı önlemler ve sınırlamalar getirilmiştir.
- 2013-2020: Revizyon çalışmaları başlamıştır.

AB ETS Kyoto Protokolü’nü onaylayan üçüncü ülkelerle de ‘sınırla ve pazarla’ ilkesini geliştirmektedir.

Durban’da yapılan iklim görüşmelerinde 2012 sonrası dönemde sadece gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler değil, tüm ülkelerin azaltım taahhüdü vereceği yeni bir iklim rejimi dizayn edilmesi gerektiği ifade edilmiş, bu kapsamda 2015 yılında yeni bir hukuki metin üzerinde anlaşma sağlanması ve bu yeni sistemin 2020 yılında yürürlüğe girmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca emisyon azaltımı, iklim değişikliği, kapasite oluşturma ve destekler konuları da Durban toplantısı gündeminde yer almıştır. Bu konudaki çalışmaların devam edeceği ifade edilmiştir. İklim, bu toplantıdan itibaren artık bir kalkınma sorunu olarak ele alınmaya başlamıştır.

Ölçülebilir, doğrulanabilir, raporlanabilir sistem kurulmasının güvenilir veri toplanmasını sağlayabileceği, bunun da doğru politikalar üretmeye katkı sağlayacağı bildirilmiştir.

Ülkemizde Emisyon Ticaret Sistemi’ne yönelik yapılan çalışmalar kapsamında ilk olarak hazırlanan “Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi” ile ilgili sektörlerde sera gazı emisyonu kontrolü ve iklim değişikliğine uyuma yönelik ilkeler ve stratejik hedeflerin belirlenmiş, bu Strateji Belgesi’nin uygulamaya geçebilmesi için İklim Değişikliği Eylem Planının (İDEP) tamamlanmıştır.

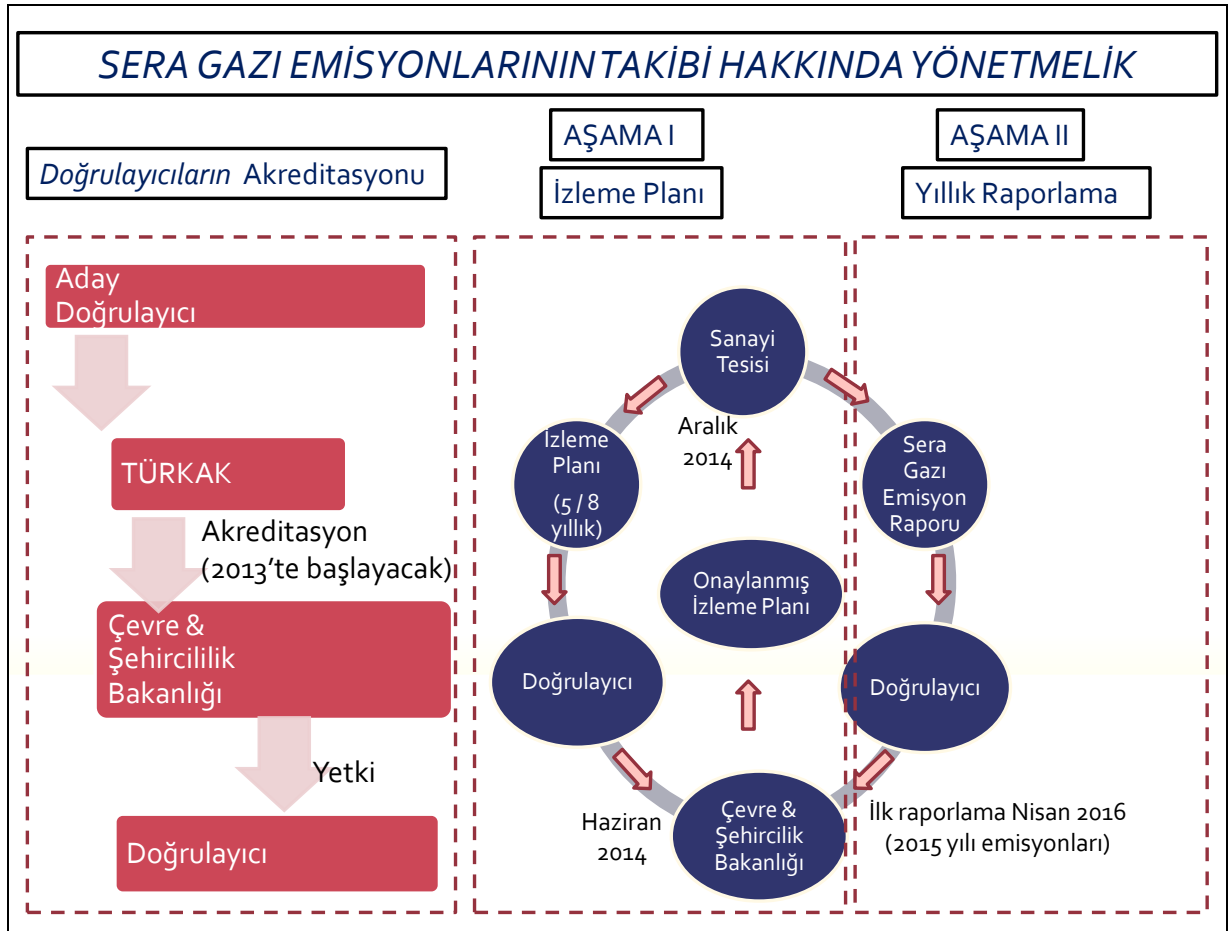
Özel konumu nedeniyle Kyoto Protokolü’nün emisyon ticareti mekanizmalarından yararlanamayan ülkemizde, Gönüllü Karbon Piyasası’nda çoğu hidroelektrik, rüzgar ve jeotermal gibi yenilenebilir enerji alanlarında olan 170’in üzerinde proje geliştirilmiştir, bu projelerin kayıt altına alınmasına ilişkin karbon sicili oluşturulmuştur.

2012 sonrası dönem için karbon piyasasının oluşturulması sürecinde, bu konuda öncü, ülkemizin de içinde bulunduğu ve 25 devletin Dünya Bankası aracılığıyla bir araya gelerek oluşturulan “Karbon Piyasasına Hazırlık Ortaklığı-PMR” sayesinde Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu kapasite geliştirme faaliyetleri için hibe kaynaklara erişim imkanına sahip olmuş ve ülkenin karbon varlıklarının azami değerinden işlem görmesi için gerekli uluslararası işbirliği fırsatlarını yakalamıştır.

Bu kapsamda yapılacak çalışmalar şunlardır:

1. Mevcut durum analizi ve sektörlerde izleme, raporlama ve doğrulama (MRV) sisteminin uygulanması, doğrulama kapasitesi ve kamu kurumları için ihtiyaç analizi;
2. MRV sisteminin işletilmesine yönelik kapasitenin geliştirilmesi için önerilen ayrıntılı eylemlerin hazırlanması;
3. Örnek MRV raporlarının ve şablonlarının geliştirilmesi; ve
4. Pazar mekanizmalarının uygulanmasının etki analizi ve fayda-maliyet analizlerinin yapılmasının yanı sıra bu tür sistemlerin işletilmesi için önerilen ayrıntılı eylemlerin hazırlanması.
5. İzleme, Doğrulama ve Raporlama (MRV) Sisteminin Kurulması
 - AB Emisyon Ticareti ile uyumlu tesis seviyesinde izleme yapılması
 - Doğrulama ve Raporlama
 - Bilgi alışverişinin geliştirilmesi
6. Kapasite Geliştirme
 - MRV çalışmalarının, analizlerinin yapılması, kılavuz dokümanların hazırlanması
 - Kamuda ve özel sektörde kapasitenin geliştirilmesi
 - Doğrulama ve raporlama konusunda kapasitenin geliştirilmesi
 - Sürekli bilgi alışverişi için gerekli yapının kurulması
7. Pilot Çalışma-bütçe yeterli olursa:
 - Sektörel kredilendirme ve Ticaret Sistemleri için seçeneklerin araştırılması
 - Bir borsa altında pilot karbon pazarının kurulması

İklim değişikliği ile mücadele kapsamında önemli bir adım olan ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan “Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik” 25 Nisan 2012 tarih ve 28274 sayılı Resmi Gazete’de ile yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin amacı Kyoto Protokolü Ek.I listesinde yer alan (ulusal sera gazı emisyonlarının önemli bir kısmını teşkil eden elektrik ve buhar üretimi, çimento, demir-çelik, seramik, kireç, kağıt ve cam üretimi gibi) faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesi, doğrulanması ve raporlanmasıdır.

Yönetmelik ile;

- Ulusal emisyonların yaklaşık %50'si tesis seviyesinde, çok hassas bir şekilde izlenmeye başlanacaktır,
- Tahminen 2000 adet tesis, izleme, doğrulama ve raporlama sürecine tabi olacaktır
- Doğrulayıcılar vasıtası ile, tesis bazında, yerinde inceleme ve emisyon raporlarının doğruluğunun kontrolü sağlanmış olacaktır
- İklim değişikliği ve çevre politikalarını oluşturmaya yönelik bilgi ve veri üretimi sağlanmış olacaktır (örneğin; tesis bazında teknoloji veri tabanı, emisyon faktörleri, faaliyet verileri, vb).

Yönetmelik kapsamında tesislerin raporlama yükümlülüğü 2016 yılında başlayacaktır. AB müzakerelerinde çevre faslının halen açık olduğu düşünülecek olursa bu konunun önemi daha da iyi anlaşılabilir.

Mevzuat konusunda yapılan çalışmalar

Mevcut

- Sera Gazı Emisyon Azaltımı Sağlayan Projelere İlişkin Sicil İşlemleri Tebliği (7/8/2010 tarihli ve 27665 sayılı Resmi Gazete)
- Sera gazı emisyonlarının takibi (izlenmesi, doğrulanması ve raporlaması) hakkında yönetmelik (25/04/2012 tarih ve 28274 sayılı Resmi Gazete)

Planlanan

- Uluslararası havacılık sektöründen kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesi ve raporlamasına ilişkin yönetmelik (2012)
- Atık sektöründen kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesi ve raporlamasına ilişkin yönetmelik (2014)
- Sera Gazı Emisyonu azaltıcı faaliyetlerin (plan, program, proje, yatırım...) kayıt altına alınmasına ilişkin düzenleme (2014 sonrası)